

МОТУЗИНСЬКИЙ Владислав, аспірант кафедри банківської справи
КНТЕУ

УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМИ РИЗИКАМИ БАНКУ В КОНТЕКСТІ ТРЕТЬОЇ БАЗЕЛЬСЬКОЇ УГОДИ

Розглянуто вимоги до системи управління кредитним ризиком банку за умов впровадження нової Базельської угоди. Розкрито переваги та недоліки міжнародного документа "Базель II" та причини, що зумовили розробку та імплементацію "Базель III". Проаналізовано зміни, передбачені угодою, та її вплив на банківську систему.

Ключові слова: Базель II, Базель III, Базельський комітет, стандартизований підхід, внутрішня система рейтингів, банківська система, кредитні ризики, управління кредитними ризиками, банківський менеджмент, банківський нагляд.

За підсумками 41-ї сесії Світового економічного форуму у Давосі (2011 р.), експерти компанії "PricewaterhouseCoopers" дійшли висновку, що двома ключовими проблемами банківської системи у найближчі 5–10 років стане питання збільшення вимог до розміру капіталу та впровадження нової системи управління кредитним ризиком [1]. У цьому контексті глобальним завданням банківського

© Мотузінський В., 2011

менеджменту стане формування нової системи управління ризиками на високоволатильних ринках, необхідною передумовою функціонування якої є накопичення додаткових ліквідних ресурсів у вигляді додаткового капіталу банків. У зв'язку з цим набуває актуальності дослідження побудови оновленої системи кредитного ризик-менеджменту банку, яка має бути врегульована відповідно до рекомендацій Базельського комітету ("Базель III").

Широке коло питань, що виникли під час розробки та дискусійного обговорення ключових положень нової Базельської угоди, знайшли відображення у роботах вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема "Базель III" досліджують В. Міщенко, С. Науменкова, Д. Тарулло, Р. Енгл, К. Грейнджер та ін. [2–5]. Однак оцінка впливу нової Базельської угоди на формування світової банківської архітектури та управління окремими видами ризиків, у тому числі кредитним, залишається гостро дискусійною.

Метою статті є дослідження впливу нових рекомендацій Базельського комітету на банківську систему в цілому та управління кредитним ризиком зокрема. Для досягнення цієї мети були поставлені такі завдання: порівняння основних нормативних значень Базель II та Базель III; аналіз вимог до розміру капіталу банку та його структури; розгляд змін у сфері управління кредитним ризиком банку.

Встановлено, що причинами виникнення фінансової кризи, з одного боку, стали несвоечасна рекапіталізація банків урядами країн та відсутність жорстких регулятивних вимог, що сприяло приховуванню банками негативно класифікованих активів, і, як наслідок, поглибленню макроекономічної рецесії. З іншого боку, в умовах глобалізації світової економічної системи бажаний результат не завжди могли отримати навіть ті країни, де регулятори діяли рішуче. У зв'язку з цим для досягнення світової економічної стабільності важливого значення набувають директиви і рекомендації наднаціональних органів банківського нагляду, головним з яких є Базельський комітет з питань банківського нагляду при Банку міжнародних розрахунків, який розробляє відповідні рекомендації, відомі як "Базель". Нині переважна більшість країн Європи та Північної Америки (США та Канада) використовують "Базель II", як структурну частину національної системи регулювання та контролю банківської системи держави. Рекомендації Базельського комітету "Базель II" були ухвалені у 2004 р., вони складаються з трьох основних компонентів [6].

Мінімальні вимоги до капіталу:

- розрахунок мінімальних вимог до капіталу (визначення розміру регулятивного капіталу, методики визначення активів, зважених на рівень ризику);
- стандартизований підхід та підхід на основі внутрішніх рейтингів до визначення кредитного ризику банку;
- сек'юритизація кредитних ризиків та методологічні підходи до їх визначення в цьому процесі;

- тлумачення поняття "операційний ризик" та методологія його розрахунку;
- розкриття змісту поняття "торговий портфель" та методичний підхід до визначення кредитного ризику контрагентів у торговому портфелі [7].

Наглядовий процес. У цьому розділі розглянуто важливість наглядового процесу, основні принципи нагляду, прозорість та звітність перед органами банківського нагляду, наглядовий процес при здійсненні сек'ютизації.

Ринкова дисципліна. Цей компонент містить вимоги до розкриття інформації, її типів, суттєвості та необхідності дотримання принципу періодичності представлення.

Для забезпечення ефективного управління кредитним ризиком потрібно правильно визначити величину капіталу банку, який необхідний для покриття потенційно небезпечних кредитних ризиків. Банкам пропонується обрати один із двох підходів до управління кредитним ризиком. Перший передбачає використання зовнішньої системи рейтингів (стандартизований підхід).

Національні органи нагляду повинні визначити перелік рейтингових агентств, які мають відповідати таким вимогам:

- об'єктивності – методика визначення кредитних рейтингів повинна бути чіткою, системною і підтвердженою історичним досвідом;
- незалежності – рейтингові агентства мають бути незалежними, тобто не перебувати під політичним та економічним тиском, що може вплинути на рейтинг;
- прозорості – іноземні й національні рейтингові агентства повинні надавати рейтинги на рівних умовах (вибір рейтингового агентства проводиться на тендерній основі); рейтингові агентства мають розкривати інформацію щодо методології надання рейтингу, реальних умов дефолту за кожною категорією рейтингу та їх рух;
- забезпеченості ресурсами – рейтингові агентства повинні мати достатні ресурси для надання високоякісних оцінок кредитних рейтингів;
- достовірності – достовірність кредитних рейтингів повинна підтверджуватись інвесторами, страховими компаніями, торговими партнерами.

Згідно з рейтингами балансові активи поділяються на 7 груп ризику (з вагомістю від 0 до 150 %) [8]. Відповідно до групи активів розраховується розмір резервів банку.

Другий підхід до управління кредитним ризиком передбачає можливість використання банками внутрішньої системи рейтингів

(англ. *Internal Ratings-Based Approach (IRB)* – підхід, що базується на внутрішніх рейтингах) за умови їх коригування на рейтинг країни. Наглядові органи країни дозволяють використовувати внутрішні рейтинги за умови, що банк дотримується певних мінімальних умов і вимог щодо розкриття інформації. У разі отримання дозволу банки можуть використовувати власні внутрішні оцінки компонентів ризику при розрахунку покриття капіталом певних ризиків, зокрема кредитних.

Кредитний ризик складається з певних компонентів.

По-перше, ймовірність дефолту (англ. *Probability default – PD*), що ґрунтується на власній оцінці банку, а в деяких випадках обмеженій мінімальним граничним показником. Для банківських і корпоративних вимог *PD* дорівнює *PD* за один рік за внутрішнім рейтингом позичальника, але не менше 0.03 %. Для суверенного боргу нижнього обмеження по *PD* немає.

По-друге, питома вага збитків у випадку дефолту (англ. *Loss given default – LGD*) від вартості активів під ризиком дефолту (англ. *Exposure at default – EAD*). Оцінка *LGD* визначається окремо для корпоративних, суверенних і банківських вимог із використанням базового або удосконаленого *IRB* підходу (англ. *Advanced Internal Ratings-Based Approach (AIRB)* – удосконалений підхід, що базується на внутрішніх рейтингах). При базовому *IRB* підході корпоративні, суверенні або банківські вимоги, незабезпечені визначеною заставою, отримують *LGD* у 45 %, у той час, як субординовані вимоги за тими ж класами активів отримують *LGD* у 75 %. При *AIRB* підході банки використовують свої власні оцінки *LGD*, поки вони відповідають мінімальним вимогам щодо розрахунку питомої ваги збитків у разі дефолту згідно з "Базель II".

По-третє, вартість активів, що перебувають під ризиком дефолту (*EAD*). Для позабалансових активів вона розраховується як надана, але не списана кредитна лінія, помножена на коефіцієнт кредитної конверсії (англ. *Credit conversion factor – CCF*). Цей показник слугує для перетворення суми вільної кредитної лінії та інших позабалансових угод (крім дериватів) у суму *EAD* (ризик збитків у разі дефолту), розміри коефіцієнтів визначені Базельським комітетом. Є два підходи до оцінки *CCF* – базовий і удосконалений. У першому випадку банки використовують надані наглядовими органами дані, у другому – свої власні. Для активів на балансі *EAD* визначається безпосередньо.

По-четверте, ефективні строки погашення при стандартному підході дорівнюють 2.5 роки. У разі застосування удосконаленого підходу від банків вимагається проводити спеціальні коригування. Ефективні строки погашення повинні дорівнювати реально ефективному строку погашення в роках, але при цьому бути в межах від одного до п'яти років [9].

У другій частині рекомендацій "Базеля II" у порівнянні з "Базелем I" змінено вимоги щодо формування резервів для покриття збитків за кредитними ризиками. Останні можуть бути представлені ризиком неплатоспроможності контрагента, ризиком його ліквідності, ризиком країни (якщо контрагент походить з іншої країни) тощо. Спочатку було запропоновано підхід, який базувався на зовнішніх рейтингах. Однак замовити рейтинг могли собі дозволити тільки найбільші компанії, тому виникла потреба у застосуванні підходу на основі внутрішніх рейтингів, який поділяється на фундаментальний і вдосконалений. Тепер при виконанні певних умов банки можуть самостійно розраховувати резерви для покриття збитків за ризиками, керуючись значеннями показників внутрішніх систем оцінки ризиків. Заохочуючи банки розвивати власні системи ризик-менеджменту, Базельський комітет сформулював підходи таким чином: резерви капіталу банків є тим меншими, чим більш удосконалений підхід вони застосовують.

Коефіцієнт платоспроможності у "Базель II" залишився на рівні 8 % (для порівняння: в Україні він становить 10 %) [10].

Незважаючи на позитивні сторони, рекомендаціям "Базель II" притаманні суттєві недоліки, які почали проявлятися під час системної банківської кризи та довготривалої рецесії світової економіки, а саме:

- залежність факторів кредитного ризику тільки від категорії контрагентів;
- відсутність розмежування діяльності банку на типово банківські операції та операції на інвестиційному ринку, що сприяло активізації їх інвестиційно-спекулятивної діяльності;
- наявність дозволу на включення до капіталу банків сек'юритизованих та похідних цінних паперів;
- орієнтація вимог наглядових органів лише на розмір капіталу банків, а не на його якість;
- відсутність ефективної системи оцінки можливого дефолту контрагентів та позичальників банків;
- відсутність ієрархії визначення банківських ризиків і відповідних їм обсягів власного капіталу, що не дозволило банкам вдало протистояти системним ризикам. Попередження системних ризиків передбачає наявність стабільних вимог до власного капіталу банків, а не до постійної їх адаптації в умовах мінливої кон'юнктури ринку [11];
- недосконалість стрес-тестів, що проявляється у недостатній жорсткості умов під час проведення стрес-тестування та розгляді в "полегшеному варіанті" стресових ситуацій на фондових ринках [12].

Крім того, встановлені Базельським комітетом коефіцієнти для зважування ризиків свідчать про те, що запропонована ним модель сприятлива для роздрібних банків, які обслуговують переважно домашні господарства. Водночас у країнах Європи вкладниками банків в основному є домашні господарства, у США ж їх роль як вкладників незначна. При цьому рівень заборгованості домашніх господарств банкам у США становить 120 % ВВП, що в 3–4 рази більше ніж аналогічний показник у європейських країнах [12].

Із метою підвищення стійкості світової банківської системи до впливу кризових явищ, Базельський комітет 12 вересня 2010 р. оголосив про наміри змінити вимоги до формування ліквідних пасивів, внести корективи у систему формування банківських резервів та впровадити оновлені правила щодо розрахунку кредитного ризику. Нові правила банківського регулювання ("Базель III") підтримали голови центробанків та органів фінансового регулювання 27 країн світу [8].

Отже, доцільно детальніше розглянути ключові положення "Базель III".

Підвищення вимог до якості і прозорості формування капіталу банків [13], а саме:

- капітал 1-го рівня формується лише із використанням звичайних акцій та нерозподіленого прибутку (Базельським комітетом розробляється процедура поступового виведення з капіталу 1-го рівня привілейованих акцій) [14];
- капітал 2-го рівня формується відповідно до зміни умов створення загальних резервів на покриття збитків за кредитами та переоцінки основних засобів і майна, що перебувають у заставі. Передбачається застосування єдиних підходів до оцінки заставного майна для всіх банків, що надасть можливість налагодження дієвого поточного контролю за вартістю застави і актуалізації розрахунків банківських резервів;
- капітал 3-го рівня зменшується, а в майбутньому повністю виводиться зі складу банківського капіталу;
- вводиться заборона на використання гібридного капіталу для формування капіталу 1-го та 2-го рівнів, оскільки він формується за допомогою специфічного набору цінних паперів, що мають не завжди високий ступінь надійності [15].

Після впровадження рекомендацій "Базель III" капітал банків має відповідати певним вимогам (*табл. 1*).

За даними Macroeconomic Assessment Group, збільшення капіталу 1-го рівня на 2 процентних пункти при збереженні обсягів і структури активів буде вимагати від 20 найбільших банків Єврозони додатково 114 млрд євро [16]. Такі зміни вже викликали занепокоєння у представ-

ників Федерального союзу державних банків Німеччини. За словами Карла-Хайнца Бооса, німецькі банки і їх власники більше покладаються на так звані "негласні вкладення", ніж на власний капітал.

Таблиця 1

Вимоги до капіталу банків відповідно до положень "Базель III", % [8]

Показники	Статутний капітал	Капітал I-го рівня	Регулятивний капітал
Мінімальне значення	4.5	6.0	8.0
Додатковий резерв (буферний капітал)	2.5	–	–
Мінімальне значення капіталу з урахування "замороженого" резерву (буферний капітал)	7.0	8.5	10.5
Діапазон страхового резерву	0–0.25	–	–

Отже, виникає питання щодо зміни Базельським комітетом трактування основного капіталу з огляду на специфіку національної банківської системи. Також існує загроза, що американські банки можуть отримати відстрочення впровадження Базельських принципів: положення "Базель II" почали діяти в Європі з 2007 р., у США ж вони використовуються лише великими банками, причому із суттєвими затримками у впровадженні [17].

За даними Базельського комітету, для відповідності наведеним у табл. 1 нормам, банкам необхідно залучити значні обсяги капіталу. У зв'язку з цим реалізація нових стандартів відбуватиметься поетапно, що дозволить поступово акумулювати капітал і при цьому забезпечити фінансування їх кредитно-інвестиційних операцій (табл. 2).

Таблиця 2

Поетапне введення вимог до розміру та структури капіталу банку відповідно до положень "Базель III", % [8]

Показник	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Коефіцієнт статутного капіталу	3.5	4.0	4.5	4.5	4.5	4.5	4.5
Додатковий резерв	–	–	–	0.625	1.25	1.875	2.5
Статутний капітал і додатковий резерв	3.5	4.0	4.5	5.125	5.75	6.375	7.0
Капітал I-го рівня	4.5	5.5	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0
Регулятивний капітал	8.0	8.0	8.0	8.0	8.0	8.0	8.0
Регулятивний капітал і додатковий резерв	8.0	8.0	8.0	8.625	9.25	9.875	10.5

Отже, упродовж 4 років буде створено додатковий резерв у розмірі 2.5 %. Його формування має за мету створити для кожного банку додатковий резерв фінансових коштів, які можуть бути спрямовані на покриття збитків від його діяльності або для підвищення ліквідності банківської установи.

Розширення можливостей покриття ризиків банків за рахунок капіталу, зокрема:

- посилення вимог до капіталу при кредитуванні контрагентів банків під похідні цінні папери (деривативи), РЕПО та сек'юритизовані цінні папери (передбачається збільшення так званого "діапазону страхового резерву банків");
- зменшення проциклічності цінних паперів і надання додаткових стимулів для переміщення позабіржових похідних фінансових інструментів, які використовують ключові контрагенти банків, до клірингових палат, що дозволить підвищити рівень контролю за цінними паперами з боку банку та спростить поточний нагляд за ними з боку державних органів;
- впровадження нових вимог до банків із метою використання паралельних систем рейтингування контрагентів (внутрішніх та зовнішніх);
- рекапіталізація банків, зменшення залежності від державного сектору шляхом поступового виключення зі структури капіталу 1-го та 2-го рівнів привілейованих акцій (10 % щорічно протягом 10 років починаючи з 1 січня 2013 р.) [8].

Підвищення вимог до капіталу для уникнення кредитних ризиків із боку контрагентів:

- визначення для кожного банку переліку системних (найважливіших) контрагентів (10 найбільших контрагентів із часткою в кредитному портфелі 0.5–1.25 %);
- розробка кожним банком власної програми визначення розміру втрат при дефолті контрагента на основі VaR методології.

Наведені вище рішення Базельського комітету "Базель III" вже підтримали такі банки: "UBS AG", "Credir Suisse AG", "BNP Paribas", "Deutsche Bank AG", "Barclays Bank PLC", "The Royal Bank of Scotland Group PLC", "HSBC Bank PLC" [16].

Впровадження нових порівняно з "Базель II" вимог щодо співвідношення позикових коштів та основного капіталу банку. Комітет рекомендує введення додаткових гарантій щодо моделі виміру ризиків і врахування допустимої похибки при їх вимірюванні. Впровадження індексу оцінки ризику "кредитного плеча" (левериджу) в банківську практику потребує узгодження на міжнародному рівні. У липні 2010 р. було прийнято рішення щодо використання показника мінімального співвідношення позикових коштів і основного капіталу в розмірі 3 %.

За результатами експериментального періоду у першій половині 2017 р. будуть проведені остаточні коригування з метою введення з січня 2018 р. індексу оцінки ризику "кредитного плеча" (відношення позикових коштів до основного капіталу банку).

Запровадження низки заходів під час активного економічного розвитку щодо формування резервного капіталу, який може бути задіяним у період стресових ситуацій на ринку, що сприятиме скороченню циклічності та створенню антициклічного буферного капіталу. Формування буферного капіталу почнеться з 1 січня 2016 р. та закінчиться наприкінці 2018 р. Офіційно кожний банк повинен мати такий капітал з 1 січня 2019 р. Його розмір спочатку становитиме 0.625 % від розміру активів банку і за рахунок аналогічного щорічного збільшення до січня 2019 р. досягне кінцевого рівня 2.5 % [8]. Це дозволить національним органам регулювання банківських систем уникнути циклічності. До того ж передбачається:

- розробити заходи щодо формування достатнього обсягу буферного капіталу;
- накопичити в банках і банківському секторі буферний капітал, який може бути використаний у стресових ситуаціях;
- впровадити макропруденційний нагляд в умовах надмірного зростання кредитування;
- ввести додаткові вимоги щодо використання довгострокових прогнозів на основі масивів даних (від 10 років) для оцінки ймовірності дефолту позичальників;
- провести стрес-тестування, що містить умови, за яких відбуватиметься розширення кредитних спредів у економіці країн, які перебувають у стадії рецесії. Стрес-тестування має здійснюватись на трьох рівнях:
 - 1) національний. Усі банки країни розподіляються на групи за подібними характеристиками (розміром активів, капіталу тощо), орган державного нагляду проводить стрес-тестування;
 - 2) окремого банку. Національний орган нагляду визначає перелік банків, серед яких проводиться стрес-тестування. Характеристикою банку в цьому випадку може бути дотримання ним нормативних показників діяльності;
 - 3) внутрішня система стрес-тестування, яка передбачає наявність у кожного банку системи стрес-тестів для підготовки плану заходів у разі настання певних негативних ситуацій [18].

Отже, метою рекомендацій Базельського комітету є визначення впливу на діяльність банку обсягів та якості капіталу, який виступає гарантією виконання ним своїх зобов'язань. У свою чергу, питання управління кредитними ризиками розглядається лише з позиції формування резервів, розміру капіталу та його структури. У новій редакції

Базельської угоди саме структура капіталу має більше значення, ніж його розмір.

Під час своїх виступів у Малайзії та Південній Африці Голова Базельського комітету Ноут Веллінг зазначив, що імплементацією "Базель III" визначено певні цілі.

По-перше, істотно підвищити якість і склад капіталу, більше уваги приділяти звичайним акціям для покриття збитків.

По-друге, досягти більш повного охоплення ризиків, особливо пов'язаних з діяльністю на ринках капіталу. Це стосується, перш за все, торгового портфеля. Банки повинні мати відповідні розміри капіталу для покриття можливих кредитних ризиків, які виникають при інвестиційній діяльності. Сек'юритизація буде підлягати амортизаційним відрахуванням.

По-третє, впровадити більш жорсткий нагляд за системою управління ризиками та стандартами розкриття інформації [19].

По-четверте, створити умови для накопичення резервного капіталу, який допоможе захистити банківський сектор від кредитних "бульбашок" і може використовуватися під час стресу. Це також може допомогти помірно підвищувати тиск на ціни на нерухомість і не допускати їх обвалу [20].

Водночас у документі лише передбачається розробка рекомендацій для вдосконалення системи ризик-менеджменту банку [21]. У цілому "Базель III" розроблено для вимірювання ризику ліквідності, створення стандартів для формування капіталу та резервів банку й моніторингу за діяльністю банківської системи з метою збільшення її стійкості, а також недопущення масштабних фінансових криз, подібних кризі 2008–2009 років [22].

Підсумовуючи викладене, можна зазначити, що "Базель III" передбачає суттєві зміни у системі управління ризиками в банках та управлінні кредитними ризиками зокрема. Вносяться зміни у наглядовий процес за формуванням системи ризик-менеджменту банку, що пов'язано зі створенням єдиних національних вимог щодо її формування. Для зменшення кредитних ризиків передбачається заборона банку одночасно працювати на ринку стандартних банківських продуктів та фондовому ринку, вводяться більш жорсткі вимоги з верифікації та ідентифікації клієнтів при видачі кредиту, удосконалюється система поточного контролю за обслуговуванням кредиту позичальником. Таким чином, "Базель III" змушує банки використовувати на ринку консервативну політику кредитування та значно зменшити власний ризик, що має на меті уникнення критичних кризових явищ у майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *14th Annual Global CEO Survey 2011* PwC. — Way of access : <http://www.pwc.com/gx/en/ceo-survey>.
2. *Мищенко В. І.* Банківський нагляд : підручник / В. І. Мищенко, С. В. Науменкова. — К. : Центр наук. досліджень НБУ, Ун-т банк. справи НБУ, 2011. — 498 с.
3. *Tarullo D.* Financial regulation in the wake of the crisis. Speech at the Peterson Institute for International Economics / D. Tarullo. — Washington DC. — 2009. — 8 June. — Way of access : <http://www.bis.org/review/r090611d.pdf>.
4. *Engle F.* Dynamic Conditional Correlation – A Simple Class of Multivariate GARCH Models / Engle F. Robert // *Journal of Business and Economic Statistics*. 2002. — 1 July. — 34 p.
5. *Granger C.* Co-integration and error-correction: Representation, estimation and testing / Granger Clive, Engle F. Robert // *Econometrica*. — 1987. — Vol. 55, №. 2. — P. 251–276.
6. *Рабочий вариант перевода на русский язык документа Базельского комитета по банковскому надзору "Международная конвергенция измерения капитала и стандартов капитала: новые подходы" (Базель II).* — ЦБРФ, 2009. — Режим доступа : <http://www.cbr.ru/search/print.asp?File=/today/pk/basel.htm>.
7. *Базель-III: суть и последствия* // Рейтинговое агентство кредит-рейтинг, 30.10.2010. — Режим доступа : <http://www.credit-rating.ua/ru/analytics/analytical-articles/12812/>.
8. *Леонович Т.* Перспективы внедрения новых изменений регулирования рисков "Базель 3" в странах не членах Евросоюза / Т. Леонович. — Пермь, 2011. — Режим доступа : <http://permwinterschool.ru/download/Leonovich.pdf>.
9. *Решетов А. С.* Оценка кредитных рисков банка на основе внутренних рейтингов в соответствии с требованиями Базель II: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. экон. наук. / Решетов Алексей Сергеевич ; Санкт-Петербургский государственный университет экономики и финансов. — СПб., 2009. — 25 с.
10. *Bloomberg, Thomson Reuters Datastream, Worldscope, and OECD.* — Way of access : <http://www.bloomberg.com/markets/>.
11. *Саркисянц А.* Международные кодексы и стандарты. Критика Базеля II. Базельские нормы в России. Необходимые условия функционирования малых банков и малого бизнеса / А. Саркисянц. — Режим доступа : <http://bankir.ru/technology/article/1383975#ixzz1IA7GMYt0>.
12. *Методология стресс-тестов банков ЕС в 2011 лучше, чем в 2010-м* // FitchRatings. — Режим доступа : <http://news.finance.ua/ru/~1/0/all/2011/03/24/232390>.
13. *Strengthening the resilience of the banking sector.* — Way of access : <http://www.bis.org/publ/bcbs164.pdf>.
14. *Blundell-Wignall Adrian.* Thinking beyond Basel III: Necessary solutions for capital and liquidity / Blundell-Wignall Adrian, Atkinson Paul // *OECD Journal: Financial Market Trends Volume 2010. Issue 1: Palgrave Macmillan.* — 2010. — P. 9–33.

15. *Communiqué Meeting of Finance Ministers and Central Bank Governors.* — Way of access : http://www.g20.org/Documents/201010_communique_gyeongju.pdf.
16. *Assessing the macroeconomic impact of the transition to stronger capital and liquidity requirements.* — Way of access : http://www.financialstabilityboard.org/publications/r_100818b.pdf.
17. *Латышев С.* Базель-III: кардинальная реформа мирового банковского сектора, эра дешевых денег закончилась / С. Латышев. — Режим доступа : <http://www.rondon.org/polit-100917104452>.
18. *Kurtenbach Elaine.* G20 finance chiefs mull growth agenda, finance / Kurtenbach Elaine, Sangwon Yoon, Olsen Kelly // Associated Press. — Way of access : <http://www.webcitation.org/5qEknsYHS>.
19. *Wellink N.* Basel III and beyond, Chairman, Basel Committee on Banking Supervision / N. Wellink. — Malaysia : Kuala Lumpur, 2011. — 5 p.
20. *Wellink N.* The New Framework for Banking Supervision / N. Wellink. — Cape Town, South Africa, 2011. — 5 p.
21. *Suleik M. B.* Capital View By Basel II and Basel III / Mercedes B. Suleik. — Way of access : <http://www.bworldonline.com/main/content.php?id=21302#top>.
22. *Grunspan T.* Basel III proposal to increase capital requirements for counterparty credit risk may significantly affect derivatives trading / T. Grunspan, S. Kam, S Bugie // Standart&Poor`s: BIS. — 2010. — 9 p.

Стаття надійшла до редакції 21.04.2011.

Мотузинский В. Управление кредитными рисками банка в контексте третьего базельского соглашения. Рассмотрены требования к системе управления кредитным риском банка в условиях внедрения нового Базельского соглашения. Раскрыты преимущества и недостатки международного документа "Базель II" и причины, обусловившие разработку и имплементацию "Базель III". Проанализированы ключевые изменения, предусмотренные соглашением, и его влияние на банковскую систему.

Motuzynskiy V. Bank credit risk management according to the third Basel agreement. The article deals with the requirements for credit risk management system of the bank in implementing the new Basel Agreement. The work shows the advantages and disadvantages of an international document "Basel II" and the reasons for the need to develop and implement the "Basel III". The key changes under the new agreement and its impact on the banking system are analyzed.